

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

05 iunie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

juducând recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018 și de avocatul Ciobanu-Nițuleac Vladislav în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 noiembrie 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, în cauza penală în privința inculpatului

Nuca Nicolae.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 14.03.2017 - 02.11.2017;

2. Instanța de apel: 21.11.2017 - 14.02.2018;

3. Instanța de recurs: 12.04.2018 - 05.06.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 noiembrie 2017, Nuca Nicolae a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(1) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 2000 unități convenționale, ceea ce constituie 40000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 5 ani.

S-a dispus confiscarea specială, în beneficiul statului, a valutei străine în sumă de 200 euro - 2 bancnote cu valoarea nominală de 100 ruro fiecare, depistate și ridicate în cadrul percheziției corporale și la domiciliu din 09.12.2016.

2. Prima instanță a constatat că Nuca Nicolae, în perioada de timp a lunii octombrie 2016, data exactă nefiind stabilită, aflându-se în restaurantul „La Sarkis”, amplasat în mun.Chișinău, str.xx, acționând din intenție directă, prevalându-se de funcția de șef al Direcției relații cu publicul din cadrul Direcției generale afaceri consulare a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, pentru a oferi credibilitate, susținând că are influență asupra persoanelor publice din cadrul Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne (în continuare – BMA), personal a pretins pentru sine de la cetățeanul Republicii Siria, Alhounaidyalsulaiman Khalid Suleiman, valută străină care nu i se cuvine în sumă de 1500 euro, ceea ce constituie echivalentul sumei de 31201 lei, în schimbul căreia susținea că va influența persoanele publice din cadrul BMA să elibereze în termen de 10 zile, cetățenilor Republicii Irak Muaamar Anwer Abdullah, a.n. 05.03.1977, Alowaini Talib

Abdulhasa Thani, a.n. 01.07.1970 și Adnan Mohammed Salih, a.n. 01.08.1980, invitații, document obligatoriu pentru obținerea ulterioară a vizei de intrare pe teritoriul Republicii Moldova.

Ulterior, peste două sau trei zile de la pretinderea valutei străine, data exactă nefiind stabilită, Nuca Nicolae, aflându-se în biroul de serviciu din sediul Direcției generale afaceri consulare a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, amplasat în mun.Chișinău, str.xxx, acționând din intenție directă, a primit personal pentru sine de la cetățeanul Republicii Siria, Alhounaidyalsulaiman Khalid Suleiman, valută străină ce nu i se cuvine în sumă de 500 euro, care reprezintă o parte din valuta străină anterior pretinsă și constituie echivalentul sumei de 10500 lei, în schimbul căreia a susținut că va influența persoanele publice din cadrul BMA să elibereze în termen de 10 zile invitații cetățenilor străini, document obligatoriu pentru obținerea ulterioară a vizei de intrare pe teritoriul Republicii Moldova, cetățenilor Republicii Irak Muaamar Anwer Abdullah, a.n.05.03.1977, Alowaini Talib Abdulhasa Thani, a.n.01.07.1970 și Adnan Mohammed Salih, a.n.01.08.1980.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

- procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului N.Nuca în baza art.326 alin.(1) Cod penal să-i fie stabilită pedeapsa de 2 ani închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții publice pe un termen de 5 ani, cu confiscarea specială a contravalorii valutei străine în sumă de 260 euro, rezultată din săvârșirea infracțiunii, care nu a fost recuperată, invocând că prima instanță, apreciind critic declarațiile inculpatului de nerecunoaștere a vinovăției, eronat a considerat că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă fără izolarea lui de societate; - în cadrul audierii sale și a ultimului cuvând inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția ceea ce îl caracterizează negativ și reprezintă o manifestare a unui comportament antisocial, care la rândul său denotă că nu a conștientizat și nu regretă săvârșirea faptei infracționale, astfel fiind predispus de a săvârși alte infracțiuni în viitor, astfel reeducarea inculpatului poate fi atinsă doar prin stabilirea unei pedepse cu închisoare; - în motivarea individualizării pedepsei, instanța s-a axat doar pe aspectul corectării și reeducării inculpatului, neluând în considerație prevederile art.61 Cod penal; - în virtutea deținerii anterioare a unor funcții diplomatice de rang înalt, inculpatul este cunoscut publicului larg, iar aplicarea unei pedepse mai blânde din rândul celor prevăzute de sancțiune creează impresia unei justiții ineficiente, în cadrul căreia persoanelor care săvârșesc infracțiuni prevalându-se de funcția deținută li se stabilesc pedepse mai blânde decât persoanelor care nu dispun de careva funcții; - luând în considerație că inculpatul a fost condamnat pentru obținerea sumei de 500 euro în rezultatul infracțiunii săvârșite, prima instanță urma să dispună confiscarea specială, pe lângă suma de 240 euro, a sumei de 260 euro care nu a fost recuperată;

- avocatul V.Ciobanu-Nițuleac în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care N.Nuca să fie liberat de răspundere penală pentru renunțarea de bunăvoie la săvârșirea infracțiunii, invocând că între constatările primei instanțe și declarațiile martorului K.S.Alhounaidyalsulaiman există contradicții esențiale, or

ultimul, în ședința de judecată, nu a relatat că inculpatul i-ar fi zis că cunoaște pe cineva de la BMA sau alte autorități și că va soluționa problema sa, iar ulterior, când martorul a solicitat restituirea sumei de 500 euro, inculpatul i-a comunicat că va încerca contactarea unei persoane din cadrul SA „Ascom Grup”, pentru dobândirea invitației; - organul de urmărire a administrat în calitate de probă interceptările convorbirilor inculpatului cu martorul dat, anterior urmăririi penale, în prezența faptului că acest martor l-a denunțat; - știind cu certitudine că atât martorul dat, cât și N.Nuca săvârșeau o presupusă faptă penală, organul de urmărire penală a admis ca primul să fie martor în cauză și declarațiile sale să constituie unica probă acuzatorie, iar N.Nuca să fie învinuit și ulterior condamnat, ceea ce denotă că în cauză s-a dat dovadă de lipsă de imparțialitate și obiectivitate, fiind prezentă o evidentă provocare a inculpatului din partea martorului nominalizat și a organului de urmărire penală; - din declarațiile martorilor M.Ududovici și D.Ududovici reiese că situația descrisă de martorul principal al acușării este identică cu cea în privința inculpatului; - martorul E.Caliușca a declarat că nu-l cunoaște pe inculpat; - prima instanță nu a apreciat în mod corespunzător declarațiile martorului N.Belei, care a confirmat declarațiile inculpatului, precum că el s-a adresat cu copiile de pe pașapoartele cetățenilor străini, iar ea nu a identificat persoanele care să întocmească invitații și i-a comunicat inculpatului, peste o perioadă de timp, că nu-l poate ajuta; - careva alte probe precum că N.Nuca a influențat pe cineva sau a întreprins acțiuni de corupere în raport cu factori de decizie nu au fost prezentate, totodată nefiind prezentate probe ce adevăresc pretinderea de către inculpat a sumei de 1500 euro, cu atât mai mult că martorul K.S.Alhounaidyalsulaiman singur i-a propus această sumă inculpatului; - reieșind din insistența martorului K.S.Alhounaidyalsulaiman și din încercările provocatoare ale acestuia, inculpatul de fiecare dată i-a declarat că îi va restitui suma de 500 euro, ceea ce a și început să facă când a fost reținut, restituind suma de 40 euro, circumstanță care denotă că N.Nuca a renunțat de bunăvoie la săvârșirea infracțiunii; - din toate interceptările efectuate în privința inculpatului, reiese că ultimul a declarat că nu poate identifica persoanele care să întocmească invitații și că urmează să restituie suma primită; - în discuțiile sale cu inculpatul, declarantul niciodată nu a menționat că a transmis cuiva careva sume de bani și așteaptă restituirea lor; - privarea de dreptul de a exercita funcții publice a fost arbitrar stabilită față de inculpat, or fapta incriminată lui nu are nimic în comun cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, iar prima instanță nu a motivat în nici un fel necesitatea absolută de aplicare a pedepsei date.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, apelurile declarate au fost respinse, al procurorului ca nefondat, iar al avocatului în numele inculpatului ca depus peste termen, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a considerat că prima instanță, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, corect a aplicat prevederile legale pertinente și, conducându-se de dispozițiile art.7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de scopul pedepsei stabilite asupra corectării și reeducării vinovatului, astfel întemeiat și echitabil stabilind inculpatului pedeapsa sub formă de amendă, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 5 ani. Suplimentar, instanța de apel a reținut prezența circumstanței

atenuante în cauză - săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni grave, lipsind circumstanțe agravante. În prezența acestor constatări, instanța de apel a considerat că argumentele invocate de procuror nu și-au găsit confirmare.

Referindu-se la apelul declarat de avocat în numele inculpatului, instanța de apel a ținut să constate că sentința a fost emisă și pronunțată la 02.11.2017 (f.d.79-88, v.3), fiind primită de către avocat în aceeași zi (f.d.89, v.3). Ulterior, cererea de apel în cauză a fost înregistrată la 24.11.2017 (f.d.99-103, v.3), fiind expedită prin intermediul serviciului poștal, care a aplicat ștampila pe plic datată cu 22.11.2017 (f.d.104, v.3).

Instanța de apel a reținut că termenul depunerii apelului a început să curgă din 03.11.2017 și expira la 20.11.2017. În prezența circumstanțelor expuse, constatând inclusiv că nu a fost solicitată repunerea în termenul de declarare a apelului, instanța de apel a constatat că acesta a fost depus în a 20-a zi de la pronunțarea integrală a sentinței, cu depășirea termenului prevăzut de art.402 Cod de procedură penală. În acest context, instanța de apel a constatat că termenul de declarare a apelului a fost omis din circumstanțe imputabile doar apelantului și nicidecum instanței de judecată.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către:

- procuror care, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei și neaplicării confiscării speciale, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către instanța de apel, în alt complet de judecată, invocând că soluțiile adoptate în partea individualizării pedepsei și neaplicării confiscării speciale nu cuprind careva motive pe care se întemeiază; - instanțele de fond nu au acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75 Cod penal și eronat au concluzionat asupra stabilirii față de inculpat a pedepsei neprivative de libertate, or concluziile expuse de instanțe în raport cu persoana inculpatului nu pot substitui acel fapt că ultimul nu și-a recunoscut vinovăția, în pofida demonstrării acesteia prin probe; - în virtutea deținerii anterioare a unor funcții diplomatice de rang înalt, inculpatul este cunoscut publicului larg, iar aplicarea unei pedepse mai blânde din rândul celor prevăzute de sancțiune creează impresia unei justiții ineficiente, în cadrul căreia persoanelor care săvârșesc infracțiuni prevalându-se de funcția deținută li se stabilesc pedepse mai blânde decât persoanelor care nu dispun de careva funcții; - instanța de apel nu s-a expus asupra solicitării procurorului apelant, de aplicare a confiscării speciale în cauză a 260 euro, ceea ce echivalează cu nerezolvarea fondului apelului;

- avocatul V.Ciobanu-Nițuleac în numele inculpatului care, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6), 10), 16) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acestora, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei în partea dată și pronunțarea unei hotărâri, prin care să fie exclusă stabilirea pedepsei complementare, sau dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, invocând că apelul a fost depus la data de 20.11.2017 la serviciul poștal, care din motive necunoscute părții apărării a înregistrat cererea de apel pe 22.11.2017, din motive neimputabile apărătorului inculpatului; - dat fiind faptul că apărătorul nu a cunoscut despre omisiunea serviciului poștal de a înregistra cererea de apel la 20.11.2017, nu a fost solicitată repunerea acestuia în termenul de declarare; - instanței de apel nu a atras atenția părții apărării că cererea de apel a fost depusă peste termen,

astfel lipsindu-l de posibilitatea explicării situației create și solicitării repunerii în termen a apelului, dar l-a respins ca fiind depus peste termen; - stabilirea pedepsei complementare sub forma privării de dreptul de a ocupa funcții publice contravine unei hotărâri de aplicare a aceleași norme, adoptate de Curtea Supremă de Justiție în cauza penală nr.1ra-88/2018; - instanțele de fond eronat au aplicat prevederile art.65 alin.(3) Cod penal, or în comiterea faptei inculpatul nu a făcut uz, în nici un fel, de situația de serviciu, aspect ce rezultă din faptul că materialele cauzei nu conțin careva date sau probe în acest sens; - judecând apelurile declarate, instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele și a pronunțat o hotărâre nemotivată, lezând dreptul inculpatului de a dispune de o hotărâre motivată în privința sa.

6. Pe cauză a fost depusă referință de către avocatul V.Ciobanu-Nițuleac în numele inculpatului, care pledează pentru dispunerea inadmisibilității recursului ordinar declarat de procuror, ca fiind vădit neîntemeiat.

În motivarea solicitării sale, avocatul invocă că procurorul nu a argumentat caracterul excepțional al infracțiunii în cauză, ce ar condiționa stabilirea pedepsei doar sub formă de închisoare. Suplimentar, avocatul menționează că procurorul, solicitând aplicarea pedepsei cu închisoare față de inculpat, neîntemeiat se bazează pe faptul că ultimul nu și-a recunoscut vinovăția, or exercitarea de către inculpat a dreptului său procesual de a nu se autoincrimina nu poate fi interpretată în detrimentul lui. Totodată, avocatul invocă netemeinicia solicitării procurorului în partea încasării de la inculpat a sumei de 260 euro, cu titlu de confiscare specială, or această solicitare nu a fost formulată în fața primei instanțe.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că cel declarat de procuror urmează a fi admis, iar cel declarat de avocatul inculpatului urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.415 alin.(1) lit.a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, respinge apelul, dacă acesta a fost depus peste termen.

Din textul deciziei instanței de apel rezultă că instanța a respins apelul declarat de avocatul V.Ciobanu-Nițuleac în numele inculpatului din motiv că s-a declarat peste termen. Colegiul penal conchide că instanța de apel a examinat și s-a pronunțat argumentat și întemeiat asupra chestiunii omiterii termenului de declarare a apelului de către partea apărării.

În sensul dat, Colegiul penal atestă că instanța de apel just a constatat că sentința a fost emisă și pronunțată la 02.11.2017 (f.d.79-88, v.3), fiind primită de către avocat și inculpat în aceeași zi contra semnătură (f.d.89, v.3), iar cererea de apel în cauză a fost înregistrată la 24.11.2017 (f.d.99-103, v.3), fiind expediată prin intermediul serviciului poștal, care a aplicat ștampila pe plic datată cu 22.11.2017 (f.d.104, v.3).

Potrivit art.402 alin.(1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data redactării sau pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Conform art.231 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, iar la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Astfel, raportînd prevederile art.231 și art.402 alin.(1) Cod de procedură penală la situația în prezenta cauză, rezultă că termenul limită de declarare a apelului împotriva sentinței, expira la 20.11.2017.

În pofida acestei chestiuni, contrar prevederilor art.402 Cod de procedură penală, după cum just a conchis instanța de apel, avocatul inculpatului a declarat apel în a 20-a zi de la pronunțarea integrală a sentinței, fără a solicita repunerea acestuia în termen.

În acest context, concluziile instanței de apel sunt legale și întemeiate, iar argumentele recurentului urmează a fi respinse, or termenul de declarare a apelului a fost omis din circumstanțe imputabile doar apelantului și nu agentului poștal, după cum se invocă în recurs, acest argument fiind declarativ și nesușținut prin careva probe.

Prin urmare, instanța de apel corect a conchis că apelul a fost declarat după expirarea termenului prevăzut de art.402 alin.(1) Cod de procedură penală și l-a respins ca depus peste termen.

Din considerentele enunțate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge recursul declarat de avocatul inculpatului, ca inadmisibil.

Referitor la recursul ordinar declarat de procuror, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Privind argumentele recurentului, invocate în susținerea criticii individualizării pedepsei stabilite inculpatului, care sunt identice celor din apel, Colegiul penal le apreciază critic, or instanța de apel just a considerat că prima instanță, la rândul său, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, a aplicat prevederile legale pertinente și, conducându-se de dispozițiile art.7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de scopul pedepsei stabilite asupra corectării și reeducării vinovatului, astfel întemeiat și echitabil stabilind inculpatului pedeapsa sub formă de amendă, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 5 ani, totodată fiind reținută lipsa în cauză a circumstanțelor agravante.

În prezența acestor circumstanțe, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel s-a expus asupra motivelor invocate de procuror în partea individualizării pedepsei și a statuat asupra acestora prin concluzii legale și întemeiate, pe care instanța de recurs le însușește, în ansamblu pedeapsa stabilită inculpatului fiind legală, echitabilă și proporțională gravității infracțiunii săvârșite.

Totodată, Colegiul penal constată că și-a găsit confirmare argumentul recurentului, prin care se invocă că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra solicitării procurorului apelant, de aplicare a confiscării speciale în cauză.

În contextul dat, studiind decizia atacată, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel generalmente a omis de a se pronunța asupra solicitării nominalizate, ceea ce confirmă admiterea în cauză a erorii de drept, prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din considerentul că argumentele invocate de procuror privind individualizarea pedepsei sunt neîntemeiate, dar totodată a fost depistată comiterea unei erori de drept de către instanța de apel, care constituie temei pentru recurs și nu poate fi corectată la etapa judecării prezentului recurs, Colegiul penal consideră necesară admiterea recursului ordinar

declarat de procuror, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea soluționării cererii procurorului de aplicare a confiscării speciale și dispunerea rejudecării cauzei în partea dată de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de constatările expuse în prezenta decizie, să dea răspuns la motivele invocate de procuror în susținerea solicitării de aplicare a confiscării speciale în cauză și, judecând apelul procurorului în partea respectivă, să adopte o soluție legală și întemeiată, care să cuprindă motivele pe care se bazează.

8. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.1)-2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de avocatul Ciobanu-Nițuleac Vladislav în numele inculpatului Nuca Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018.

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, în cauza penală în privința lui Nuca Nicolae, în partea confiscării speciale și dispune rejudecarea cauzei în această parte în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate se mențin.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac în partea dispunerii rejudecării cauzei, în rest este irevocabilă, pronunțată integral la 03 iulie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun